

Eylül ayında 93,3 milyar TL kartlı harcama yapıldı, harcamaların %26'sı internet üzerinden

Tüketim eğilimlerini arz ve talep ekseninde çeşitli veriler üzerinden takip etmek mümkün ancak, içerisinde bulunduğumuz süreçte hızlı erişime açık yüksek frekanslı verilere dayalı günceli gösteren analizler önem arz ediyor. Bu kapsamda, "TCMB Banka Kartı ve Kredi Kartı Harcama Tutarları" istatistikleri tüketici harcamalarının haftalık takibine olanak sağlıyor. Bankalararası Kart Merkezi (BKM) Kart Monitör araştırması 2017 verilerine göre, 10 kişiden 7'si ödemelerinde kredi kartını tercih ediyor ve günümüzde COVID-19 nedeniyle birçok kişinin ödemelerinde kredi kartını tercih ettiği biliniyor. Dolayısıyla, tüketim harcamalarının zamanlı takibi açısından ilgili veri setinin temsil gücü yüksek elverişli bir kaynak olduğu değerlendiriliyor.

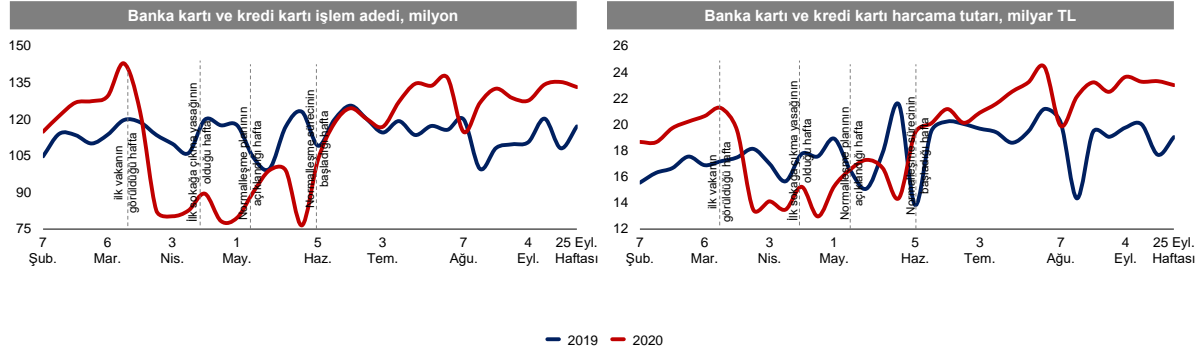
COVID-19'un Tüketici Harcamalarına Etkisi Bülteni'nde, TCMB Banka Kartı ve Kredi Kartı Harcama Tutarları istatistikleri esas alınmakta, tüketicilerin haftalık ve aylık banka kartı/kredi kartı harcama eğilimleri harcama kalemi ayrıntısında haftalık/aylık/yıllık değişimler üzerinden analiz edilmektedir.

Eylül ayında internet üzerinden yapılan kartlı alışverişler bir önceki yılın aynı ayına kıyasla yüzde 50 arttı

Eylül ayı değerlerinin elde edildiği 4, 11, 18 ve 25 Eylül haftalarında¹ banka ve kredi kartı kullanılarak, sırasıyla, 23,7, 23,3, 23,3 ve 23 milyar TL tutarında işlem yapıldı. Adet olarak bakıldığında, ilgili haftalarda sırasıyla, 128, 134, 135 ve 133 milyon adet işlem kaydedildi. Böylece, Eylül 2020'de banka ve kredi kartı kullanılarak 93,3 milyar TL tutarında toplam 531 milyon adet işlem gerçekleştirildi. Eylül 2020'de banka ve kredi kartı ile yapılan harcamaların tutarı Ağustos 2020'ye kıyasla yüzde 6, Eylül 2019'a kıyasla ise yüzde 22 arttı. Aynı dönemde işlem adedi ise aylık bazda yüzde 5, yıllık bazda yüzde 16 artış gösterdi. Bir önceki yılın aynı dönemine (15 Mart – 27 Eylül 2019) göre kıyaslandığında, 13 Mart – 25 Eylül 2020'de yapılan harcamaların tutarı yüzde 6 artarken, işlem adedi ise yüzde 1 azaldı.

¹ 4 Eylül haftası: 31 Ağustos – 4 Eylül; 11 Eylül haftası: 7 – 11 Eylül; 18 Eylül haftası: 14 – 18 Eylül; 25 Eylül haftası: 21 – 25 Eylül tarihlerini kapsamaktadır.

Şekil 1 - Banka kartı ve kredi kartı işlem adedi ve harcama tutarı, 7 Şubat – 25 Eylül 2020

Kaynak: TCMB, TEPAV görselleştirmesi

Eylül ayında bir önceki aya göre harcamalar en fazla eğitim/kırtasiye/ofis, elektrik-elektronik eşya, diğer ve sağlık/sağlık ürünleri/kozmetik sektörlerinde artarken, en fazla kamu/vergi ödemeleri, konaklama, seyahat acenteleri/taşımacılık ve kumarhane/içkili yerler sektörlerinde azaldı. Aylık harcama kalemlerinde gözlenen bu değişimler, yeni eğitim ve öğretim döneminin başlaması ve yaz tatili sezonunun bitmesi ile ilişkilendirilebilecek mevsimsel etkileri yansıtmaktadır. Yıllık bazda değişikliklere bakıldığında, en fazla artış elektrik-elektronik eşya, telekomünikasyon, yapı malzemeleri, hırdavat, nalburiye ve araç kiralama-satış/servis/yedek parça harcamalarında görüldü. Kamu/vergi ödemeleri, seyahat acenteleri/taşımacılık ve havayolları ise en fazla azalış görülen sektörler oldu. Alışveriş yöntemine göre ise Eylül ayında internet üzerinden yapılan alışverişler Eylül 2019'a göre yüzde 50, Ağustos 2020'ye göre yüzde 11 arttı. Yıllık eğilimler ve internet üzerinden yapılan işlemlerin hızlı artışı, salgın ile başlayan tüketici davranışları değişimlerinin sürdüğünü göstermektedir.

Şekil 2 Banka kartı ve kredi kartı ile yapılan harcama tutarının aylara göre aylık ve yıllık değişimleri, %, Mart – Eylül 2020

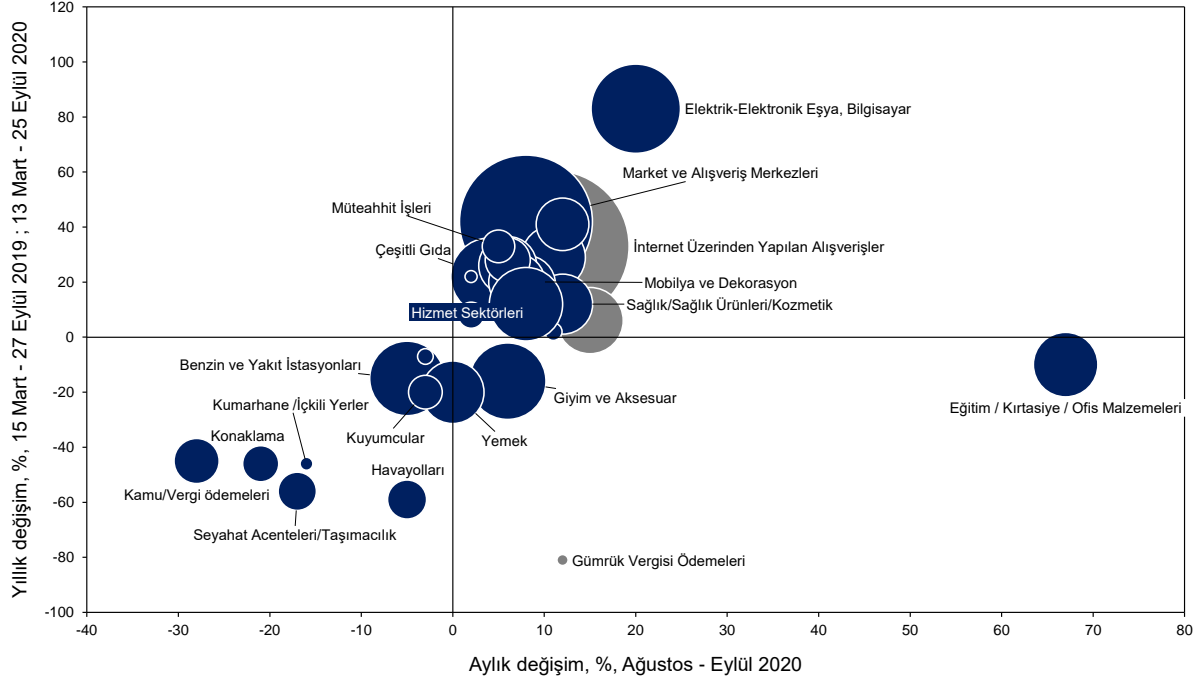

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

Not: Şekilde yer alan internet üzerinden yapılan alışverişler, mektupla/telefonla yapılan alışverişler ve gümrük vergisi ödemeleri ayrı bir harcama kalemi olmayıp, alışveriş yöntemini ifade etmektedir.

Bir önceki yılın aynı dönemine (15 Mart – 27 Eylül 2019) göre kıyaslandığında, 13 Mart – 25 Eylül 2020'de en fazla artış elektrik-elektronik eşya, bilgisayar (yüzde 83), market ve alışveriş merkezleri (yüzde 42), diğer (yüzde 41), müteahhit işleri (yüzde 33) ve yapı malzemeleri (yüzde 29) harcamalarında görüldü. Aynı dönemde harcamalar en fazla havayolları (yüzde 59), seyahat acenteleri/taşımacılık (yüzde 56), konaklama (yüzde 46), kumarhane/içkili yerler (yüzde 46) ve kamu/vergi ödemeleri (yüzde 45) azaldı (bkz. Şekil 3). Aynı dönemde internet üzerinden yapılan alışverişler bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 33 arttı.

Şekil 3 - Banka kartı ve kredi kartı ile yapılan harcamaların yıllık (15 Mart – 27 Eylül 2019; 13 Mart – 25 Eylül 2020) ve aylık değişimi (Ağustos – Eylül 2020), %

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

Not: Grafiğin dikey eksenini 13 Mart – 25 Eylül 2020'de yapılan toplam harcamaların 15 Mart – 27 Eylül 2019'da yapılan toplam harcamalara göre yüzdelik değişimini; yatay eksen ise 2020 yılı Eylül ayında yapılan harcamaların Ağustos ayına kıyasla yüzdelik değişimini vermektedir.

Not: Daire büyüklükleri, Eylül ayında yapılan harcamaların tutarını ifade etmektedir.

Bültenin ilerleyen sayıları TEPAV web sitesinde aylık açıklanmaya devam edecektir.

Analizlere ilişkin daha detaylı açıklamaları TEPAV'ın 31 Mart 2020'deki Değerlendirme Notunda bulabilirsiniz.²

² Dündar, M. (2020). "COVID-19'un Tüketici Harcamalarına Etkisi," TEPAV Değerlendirme Notu, 31 Mart 2020. <https://www.tepav.org.tr/tr/haberler/s/10099>

Ek

